Collectarius iuris nunc primū impreſſus.

Prima pars auree et ſubtilis lecture Joānis Gaufredi canonici de corona. quē paſſim doctores collectariū vocāt. ſuper primo et ſecundo libris decretaliū. In qua ſubtiles multe queſtiones tū canonice cū theologice ac legales alia quoq; multa dubia que ſua tēpeſtate in Rota pependerūt. tam habūde et tam facile denodātur ac diſſoluūtur vt enigma nullum ſuper quo poſſit iuriſcōſultus requiri omiſiſſe videatur. Quā vltra caſtigatam pluribus exēplaribus collatis emendationē Celſus Hugo diſſutus Cabilonēſis Burgūdus iuris vtriuſq; doctor ſuis apoſtillis modernorū doctorū cōformibus ſententijs et numeris. qui ſecundū ſententiarū varietatē innouantur. illuſtrauit. ſit quatenus repertorij quod in capite huius voluminis inſeritur ad eoſdem et certa folia remiſſiui leuior adinuentio.

Cum priuilegio regio vt per eiuſdem litteras in fine indicis poſitas liquet.

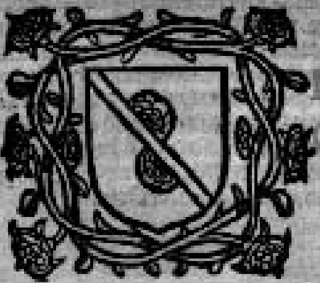

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA SALAMANCA

¶ Magnifico clariſſimoq; iuris vtriuſq; ꝑito ac ꝓfeſſori Nicolao Boerio mōtipeſſulano chriſtianiſſimi francoꝝ Regis in ſacro maiore ꝯſiſtorio cōſiliario meritiſſimo: Celſus Hugo diſſut⁹ cauillonus edita iuris inter vtriuſq; doctores minim⁹. Salutem.

Priſcoꝝ eſt ꝯſuetudo doctoꝝ ac ſcriptoꝝ magnifice ꝯſiliarie regie magnati cupiā opus ſuū in quauis etiā diſciplina: inſigni de alicui viro dirigere τ dedicare ſiue ne ſine noīe ſi alioq̄n erat author ignobilis inuulgus opus id p̄diret ſiue vt ex ei⁹ cui dicat̄ inclito noīe adiiciat̄ autoritas. et maxime tetro ſint quatē⁹ edaciq; denti ꝑcluſe fauces peſtiferoq; deſiſtat caninis in vulgus latratib⁹ diſſeminare viruo: ſint ꝯquidem edocti ꝓbaturi quod magnatū aliq̄ aut magne vir autoritatis laudauerit τ eſtimatione indicarit dignū. plebs eteṅi vt Satyric⁹ ait fortunā ſequit̄ vt ſemp. Quod nō voluiſſe mō ſed τ diligenter obſeruaſſe noſter author ex epiſtolio q̄ ſui operis admouit capitiūſus eſt qua opus ſuū Reuerēdiſſimo cardinali pienēſimo dicare cognoſcit̄. tū vt ill⁹ celſitudinis et inclti nois autoritate cōmoti. et q̄ ſua etate et qui poſt buſta fuere cēnt illud ꝓbaturi q̄ tāti viri nō diſplicuiſſe celſitudini ꝯpendiſſent cum vt ill⁹ ad poſteros famā tranſmitteret cui⁹ erat nois τ laudis ſtudioſiſſ τ amator. Nec hec me ſolum in hanc ꝯlepere ſententiam rōnes. maxima verū tua comitas l̄riſq; et in l̄ratos ingēs quē habes affect⁹ eo cōpulit: τ q̄ tuus cōpatriota ex ſuis ſcriptis fuiſſe deꝑhēdat̄. Sed maxime q̄ inclito tuo noīe τ ꝑcelſa virtute adiiciat̄ autoritas opi minime cōtēnenda. nā qui illud ad te viderit deſtinatū ſit q̄uis liber hic oī veneratione dign⁹ et cultu) eſtimabit dubio procul aliq̄d illi pōderis ineſſe q̄ talis viri fuerit noīe dignū. Reuerēdiſſimo illud p̄mū τ ſacri cardinei ordinis āntiſtiti dicauit. aſt illud veteri eruti toga. ſacrarūq; legū τ canonū theologicas etiā vel ſpōte omnī q̄ōnes cum tractēt fabulis fabri) autoritatib⁹ illuſtratū te nō inferiora ſecut⁹ tāto viro dignū iudicaui: cū etenī tu vt iā diu vulgata eſt p̄ oēs noticia ſcientiaꝝ plurimarū et philoſophie et oratorie lōge lateq; ſis p̄dit⁹. et p̄cipue iuris ciuilis cui⁹ noticiā cōſtat nēpe quodā cū iure canonico cōiunctā maxim⁹ interpres diiudicat⁹ ad quē diterim p̄pus de hacce materia cognoſcere quā tibi: Cui etiā tibi ipſi maxima quedā τ intellect⁹ ꝑſpicacia a ſūmo reꝝ oīm opifice cōceſſa ſit a q̄ ꝯſulerim firmi⁹ q̄ a te hui⁹ ſcientie ſtlū τ enodationē. Tua eni ꝓfundiſſima ſciētia equaq; vita eo ſibi regiā maieſtatē demeruit. vt te quē ſacro ſuo maiore conſiſtorio aſciuit multis p̄fecerit populis aſtreā equa diſtributurū lance. Sumes igit̄ vir magnifice hoc noſtrū ſit qualecūq; mun⁹ q̄ lōge āntea pollicitū in ꝑſtātis pignus amicitie τ alternas reddēs vices tibi mitto cui interdū poſt magnaꝝ rerū quib⁹ es ꝓpoſit⁹ expeditionē τ inter probatiſſimoꝝ autorum lectionē cui noctu dieq; ocio ſuppeditātē diligenter incumbis ad hec viribus tanquam perfectis inſudes. In cuius aduertes lectione ſacram theologiam ac leges non minus illi fuiſſe cure q̄ canones. Nec minus fuiſſe authorem profundum theologum aut legalis ſcientie peritum q̄ perſpicaciſſimum iuris pontificii enodatorem. At me ſi quis forte roget ſit cuias auctor hic τ quibus diſciplinis ac preceptoribus fuerit inſtructus Clemētanū illū (vt dixi ſua paſſim ſcripta fuiſſe teſtant̄. ſacrā theologiā ſub clemēte. vi. romano pontifice pariſi⁹ dū in minorib⁹ ageret ſe audiuiſſe teſtat̄. in. c. ꝑto nu. 8. ꝟſi. ego tū audiui de pſti. τ in. c. oīs vtriuſq; ſexus. nu. 48. ꝟſ. ego tū audiui clemētē. vi. de pe. τ remiſ. Iura ꝟo vtriuſq; p̄ceptorib⁹ dn̄is dyno mugellano. τ fede. de ſenis. vt idē teſtat̄ in. c. bona fides. nu. 12. ꝟſ. ego tū nō poſſū ſtare. de depoſito. didicit. Qui i materia legali pe. de bel. ꝑti. cui⁹ nomē tollit ad ethera τ azo. vt in. c. j. nu. 5. de loca. τ ꝯdu. habet vt ducco ex ſpeculū. In canonicaꝝ autē materiaꝝ deciſiōe p̄ter ſuoꝝ doctoꝝ opiniōes Innocētio vt plurimū adheſit et ill⁹ ferme ſemper eſt dicta ſectat⁹. Ille verū q̄lis fuerit autoritatis q̄uiderit bal. ſup ope hoc ad. quantū q̄ eq illū ſ̄bdē nō referētem mō ſed τ ſequētē iudicare potes eſt. Vñ nō poſſū nō mirari Reuerēdū illū ſpāhemēſem abbatē q tātoꝝ ſcriptoꝝ et quoꝝ nō eſt ad nos nomē cognitum. in libro cui de ſcriptorib⁹ eccl̄iaſticis ineſt app̄lo inſcripſit: ſub nube tātū virū reliq̄ſſe: cuius et bal. et pleriq; doc. in ſuis ſcriptis meminiſſēt. Hoc ergo tandē vir magnifice grata frōte munus accipe tui inter illum legendum Celſi memor. et Vale.

diſciplina p̄fecerit author.

Repertorium ſeu index Collectarij iuris.

Copioſum et lepide factus artificio index materiarum omnium ſingularium et notatu dignarum que in quam eleganti et ſubtiliſſima lectura clariſſimi canonum luminis doctoriſq; digniſſimi iuriſq; perſpicaciſſimi ac profundiſſimi theologi Joānis gaufredi quē vulgo collectarium appellāt continentur habentur per diſtinctos numeros et ſecreta folia remiſſiue. In quo ciffra vnitatē notans vbi verſiculo premittitur res in illo tacta primo ē ſcripta volumine. aſt vbi dualis verſiculo preponitur nota. in ſcdo rem inibi tactam volumine ſub numero et folio deſignatā habebit lector.

1 Abbas an poteſt concedere monacho adminiſtrationem certarum poſſeſſionum. c. edoceri nu. 6. de reſcri. fo. xvj.

1 Abbas an ſine conſenſu agere poteſt. c. edoceri. de reſcri. fo. xvj.

2 Abbas benedicere an poſſit ex conſuetudine ſaltem in eccleſijs ſibi pleno iure ſubiectis. c. accepimus. nume. et an calices et pateras ibi: nu. 3. et an epiſcopo preſente ibi. nu. 5. de priuile. fo. cl.

2 Abbas monachorum appellatione an veniat. c. mandato. num. 1. de ſymo. fo. cxxix.

1 Abbas et conuentus ſi concedunt abbati alterius monaſterij q̄ habeat vocem in illo capitulo an vacāte monaſterio habebit vocem. c. cum dilec. nu. 9. de conſuetudi. fo. cxiij.

1 Abbas vel alius prelatus an poteſt dare litteras cōmēdatitias que alio modo dicuntur littere pacifice. c. tua nos. nu. 2. de clericis peregrinis. fo. xlvj.

1 Abbas differens benedictionem an per tantū tempus puniatur vt vacare dicat. c. cum in cunctis nu. 31. de elec. et elec. poteſtate fo. xxv.

2 Abbas ad concilium prouinciale venire an teneat. c. graue. nu. 10. de preben. fo. xv.

2 Abbas et conuentus ſi ſint priuilegiati q̄ familiares ſuos ad diuina valeant admittere an includant familiares poſt priuilegium recepto. c. porro. num. 2. de priui. fo. cl.

2 Abbas vnius epiſcopatus qui habet preſentatio in alio epiſcopatu et eſt negligens in conferendo illas ad quem deuoluatur electio. c. quia diuerſitatem. nu. 4. de conceſ. preben. fo. xviij.

2 Abbas creatus ex alio monaſterio ſi renūciet abbatie cuius monaſterij erit mōachus. c. ad apoſtolice nu. 26. d regula. fo. lx.

2 Abbas percutiens monachum in caſu vetito a quo abſoluitur. c. vniuerſitatis. nu. 9. de ſen. excom. fol. clxxij.

2 Abbas ante benedictionem baculo paſtorali an poſſit vti. c. ea que. in fi. de ſta. mo. fo. lxxiij.

1 Abbas petens omnia iura epiſcopalia in aliqua parrochia iure p̄ſcriptiōis an admittet. ta lis generalis petitio. ca. dilecti. nu. 2. de libel. obla. fo. xcix.

1 Abbatis teſtimoniū an ſufficiat in exemptis. c. tua nos. nu. 3. de cleri. pereg. fo. xlvj.

1 Abbas ſolus ſine conſenſu an poteſt corrigere monachum. c. quanto. numero. 8. de officio ordina. fo. lxij.

2 Abbas ſolus alienationem quam cum ſuo cōſenſu fecit an poſſit nomine. cap. ad aures. in fi. de re. ec. nō alie. fol. xxv.

Abbas quid ſi primo recepiſſet mandatum epiſcopi et prouidiſſet, et ſecundo mandatum pape capitulo abbatem numero. 5. de reſcript. folio. xx.

1 Abbatiſſa patiens defectum in natalibus an poſſit eligi. capi. cum in cunctis. nu. 15. de elec. et electi poteſtate. fo. xxvj. et in apoſ.

2 Abbatiſſa corrupta an poſſit eſſe et ex cuius diſpenſatione. c. meminimus. nu. 4. et ibi nu. 6. an confirmata per actu illius exceptionis poſſit a dſſidictione repelli. de accu. fol. cxx.

1 Abbatiſſe et abbatis benedictiones an iterari poſſunt. c. ſtatuimus nu. 3. de renuncia. folio xxxix.

2 Abbatia an ſit dignitas. quod facit ad reſcriptum per quod conceditur alicui beneficium etiam ſi dignitas exiſtat. c. cum olim. nume. 8. de preben. fo. xvj.

2 Abſens excōicari an poſſit et quando incurrat excōicationem. c. apoſtolice. nu. 2. de de. excōica. miniſt. fo. clvij.

2 Abſens a beneficio an priuetur fructibus et an ſi propter inimicitiam non audet reſidere. c. ad audientiam. nume. 1. et 2. de cleri. non reſi. folio. 8.

2 Abſens a ſuo beneficio priuari an poſſit et per quem. ca. inter quattuor numero 1. an debeat vocari ante priuationē ibi. numero. 4. de de. non reſi. fo. vij.

1 Abſens vſq; ad quod tempus audietur. c. quoniam frequenter. numero. 35. de vt lite non cōteſta. non procedatur ad teſt. receptum. folio cliij.

1 Abſens an poteſt confirmari et examinari. ca. ſignificaſti. de electio. et electi poteſtate. folio xxv.

1 Abſentes an ſepius ſunt ſolliciti vocandi. capitulo. cum nobis numero. 7. de electio. et electi poteſtate folio. xxvij. et an canonicus dicens nolo eligere abdicet a ſe voluntatem eligendi. c. cum nobis. fol. xxvij.

1 Abſolutio non preſtito iuramento de ſtando mandatis eccleſie. ca. queſtioni. nume. 3. d appell. fol. cliij.

2 Abſolutio abſente facta an valeat. c. cum deſideres. nu. 5. de ſen. exc. fo. clxxij.

2 Abſolutio ad cautelam in abſolutione canonis an habeat locum. c. per tuas. nu. 30. de ſen. excō. fol. clxxvij.

2 Abſolutio verbalis ſine aliqua ſolēnitate an valeat. c. cum deſideres. nu. 2. de ſen. excōmu. folio. clxxij.

2 Abſolutio in ſula excōicationis hoīs an requirat et an in ſententia excom. canonis. c. nuper nu. 5. de ſen. excō. fo. clxxiij.

2 Abſolutio nulla vel modica penitentia impoſita an valeat nulla vel modica penitentia ſecuta. i rub. de pe. et re. nu. 41. fo. cxlj.

2 Abſolutio ad cautelā ſeruato iuris ordine an debet impendi. c. p tuas. nu. 6. de ſen. excōmu. foli. clxxviij.

2 Abſolutio ad cautelam pro abſente nō vocata an valeat. c. venerabili de ſen. exc. fol. clxxviij.

2 Abſolutio per procuratorem data an valeat. c. cū deſideres. nu. 6. de ſen. excō. fo. clxxij.

2 Abſolutio parte non vocata facta an valeat: ibi. nu. 7. fo. eo.

2 Abſolutio qua forma debeat fieri quādo ſententia excōicationis fuit iniuſta. ibidem. nu. 9. fo. eo. et ſeq.

2 Abſolutio iniūcta an poſſit concedi. c. a nobis nu. 4. de ſen. excom. fo. clxxiiij.

2 Abſolutio vna vel plures p multis excōmunicationibus an ſufficiat. ca. cum pro cauſa nu. 1. de ſen. excō. fo. clxxiiij.

2 Abſolutio poſt appellationem lata an valeat capitulo ſacro numero. 8. de ſententia excom mu. fo. clxxviij.

1 Abſolutio ſi non remittatur an tenet. ca. ad reprimendam. nume. 1. de officio ordinarij. folio lxxij.

2 Abſolutio an probetur eo ipſo q̄ is qui dicitur excōicatus habetur pro abſoluto. c. cum deſideres. nu. 1. de ſen. excō. fo. clxxij.

2 Abſolutus parte preſente et non contradicente an ſit vere abſolutus. ca. cum deſideret. nu. 12. de ſen. excom. fo. clxxiij.

1 Acceptilatio an ſit verbalis liberatio. c. quod in dubijs numero. 2. de renū. fo. xxxviij.

2 Accidentia in ſacramēto eucharistie an ſint ſine ſubiecto. ca. cum marthe. nu. 50. et alij. ſe. de celebra. miſ. fo. lxxxvj.

2 Accuſans ſe inſcribere quando debeat. c. j. nume. 3. de accu. fo. cxviij.

2 Accuſans prelatum ſuum ſecularis an habebit expēſ. c. ex parte. nu. 13. de accu. fo. cxix.

2 Accuſare prelatū ſubditus an poſſit. c. j. nu. 2. et meli9. nume. 9. de accuſa. cxviij.

2 Accuſare in priuatis delictis quis poſſit. ca. j. nu. 1. de accu. fo. cxviij.

2 Accuſare i criminibus exceptis qui poſſint. c. per tuas. numero. 2. et. 3. de ſym. fo. cxxviij.

2 Accuſare an me poſſit qui contra me depoſuit in cauſa criminali. c. cum. p. nume. 6. de accu. foli. cxix.

2 Accuſare ſuum accuſatorem an poſſit reus. capitu. accedens. numero. 5. 6. 7. et. 8. de accuſa. foli. cxxiij.

2 Accuſare volenti an poſſit terminus prefigi. ibi. j. in verſi. terminus. et not. c. veniens. nu. 26. de accu. fo. cxxi.

2 Accuſare mortuum an et q̄n poſſit. c. olim. nu. 11. de accu. fo. cxxv.

2 Accuſari de pluribus crīb9 an poſſit quis. c. 15 j. nu. 2. de accu. fo. cxx.

2 Accuſatio an tollat per mortē. c. accedens in fine de accu. fo. cxxiij.

2 Accuſato in primo citatorio libellus continēs delictum an debeat mitti et an hoc caſu ſit audiendus accuſat9 petens dilationem ad habēdum aduocatum et conſilium amicorū. ca. j. nu. 12. de accu. fol. cxviij.

2 Accuſatio p̄ſcripturas fieri an poſſit. ca. 15. nu. 8. de accu. fo. cxx.

2 Accuſatio ſuperueniens inquiſitionem an tollat. c. qualiter 10. j. nu. 9. de accu. fo. cxxj. et ibi nu. 11. fo. eo.

2 Accuſator penitere q̄n poteſt. c. veniēs. nu. 30 de accu. fo. cxxj.

2 Accuſator deſiſtens a lite conteſta. an incidat in turpē. capi. cum dilectus. numero. 1. tan ſi ſe non inſcripſit ibi numero. 2. de calum. folio. cxxvj.

2 Accuſator ante inſcriptionem deſiſtens an puniatur in expenſis. c. ſuper his. numero. 9. de accu. fo. cxx.

2 Accuſator pendente accuſatione an et quādo ſit carcerandus. c. omnipotēs. nu. 5. de accuſa. folio. cxviij.

2 Accuſator pendente accuſatione factus infirmus an perficiat accuſationem. ca. p̄latorum. nu. 8. de accu. fo. cxxv.

2 Accuſatorē infamē vel illegitimū iudex ex officio ſuo an repellat. cap. j. numero 1. de accu. folio. cxviij.

2 Accuſatores plures an admittātur. c. 15. l. t. o. nu. 1. de accu. fol. cxx.

2 Accuſatus promoueri an poſſit pendēte accuſatione. c. j. ſi potens. num. 1. et an accuſator. ibi nume. 2. et quid ſi promoueatur reus pendēte accuſatione qui abſoluitur nunquid conualeſcat

Collectarium utriusque doctissimus ...

¶ Reuerendiſſimo patri. In chriſto et domino meo cha riſſimo domino Petro dei gratia epiſcopo peneſtrino humilis ſeruulus veſter Johannes gaufredi canonicus de corona inter doctores decretorum minimus cum humili recommendatione ſe ac ſub correctione opuſculum preſens.

Reuerēdiſſime pater Veſtre circumſpectionis profunditas plenius nouit q̄ ſicut de puteo ſolet aq̄ ex trahi primo ⁊ inde pecora adaq̄ri geñ. xxvij. Et puteo adaquantur pecora. Sic de puteo ſapientie diuine ex qua omnis ſapientia deriuatur vt eccle. j. Omnis ſapientia a domino deo eſt ⁊c. Et greg. ad hoc. xvj. q. j. reuerentiſſimi. xxxvij. diſtin. § huic etiam ⁊ omnis iuſticia q̄ ipſe eſt fons iuſticie. xxiij. q. v. ſi non licet. Sancti patres ac doctores ad adaquādū gregis dominici pecora. i. nos ſimplices. de elec. ne pro defectu. cū ſimilibus diuerſos oſ ferunt ſciētie gradus: q2 aliqui ſcientiā iuris diuini alij iuris humani in quibus duobus iuribus conſiſtit omnis ſciētia iuris vt legitur. j. diſt. in princi. Sic q̄ dicere meruerunt inuenimus aquā de puteo geñ. xxvj. diſtin. § ſacram ſcripturā. ij. q. v. hoc autem. ⁊ xxxvj. diſtin. in princi. Verum q2 ſcientia iuris humani eſt quedam mixta. ſcʒ canonica que componitur ex actibus ſcripturis legis diuine ⁊ ex originalibus dictis ſanctorum doctorum ſacre ſcripture vt legitur. de accu. qualiter. ix. diſt. quis neſciat ex apparet in proceſſu voluminis decretorum. Item ex legibus ciuilibus ⁊ earū mente ⁊ ratione vt ibidem apparere in his que colliguntur. j. de cōſti. c. j. Inde eſt ad pleniorem adaquationem ⁊ informationem mei ⁊ aliorū canoniſtarum. Ego Johannes ſeruulus veſter prefatus inter alios Johannes poſtremus vt facultas iuris canonici et precipue ſacramētorum eccleſiaſticorū que magna pars eſt ipſius ⁊ ſpecialis ſacra ſcripta que vicem canonum ſaltem in defectu obtinēt in diffinitione cauſarum. xx. di. libellus ⁊ etiā leges canoniſate q2 ⁊ alij doctores iuris canonici leges ipſas nō crebro ſed quaſi in omnibus locis in adiutorium canonum adducētes clarius ⁊ plenius poſſint videri ⁊ vt etiam cōcluſiones iuris canonici in diuerſis voluminibus ⁊ locis penitus quandoq̄ extraneis diſperſe ad materias per lectores et alios de facili poſſint haberi: licet noſtra non ſit tale attentare certamen. Cōfiſus tamen de ipſius immenſa largitate qui per prophetā ait. Inclinate humeros ⁊ ſedebitis in terram patrum. baruch. iij. De exhauſta ſcientia iuris diuini per doctores theologos maxime beati thome ⁊ iuris ciuilis maxime domini Cyni per quem alij recitantur. Suppoſito humero corporis mei exigui ſatis duri p̄ hoc breue collectariū proliſitatem quantum potui euitando componendo ſcilicet q̄ collectis concluſionibus de tractatu ſacramentorum edito per Guilhelmū de mon. lau. quas idē guilhelmus collegit ſed nimis breuiter vt videtur de dictis beati thome. Ego illas concluſiones ⁊ alias plures in decretalibus de ſacramentis eccleſiaſticis ⁊ aliis materiis theologicis facientibus mentionem plantaui vbi melius poſſunt eadem cum ratiōibus pro ⁊ contra et ſolu. prout idem Tho. facere conſueuit adiunctis introductionibus canonum ⁊ allegationibus prout miniſtrauit ille qui ab extremo eleuat nubes Jeſus hiere. lj. ca. ⁊ in hoc nolui prolixior eſſe tum quia materia eſt valde profunda ⁊ per doctores canonum minus tacta. Concluſiones vero iuris ciuilis doct. prout tangitur p̄ Cy. pro maiori parte ⁊ meliori in dicto numero etiam in locis ſuis in decretalibus vbi magis p̄prie cadere poſſunt ſtatui ⁊ plerunq̄ cum noſtris docto. concordaui. De docto. vero iuris canonici concluſiones extraxi archi. ſcʒ quas ponit tam in roſario q̄ .vj. ⁊ quas Johā. an. vltra alios collegit in ſua nouella ac ſpe. ⁊ hoſtien. tam in ſua ſum. q̄ in lectura ſimiliter ⁊ doctorum aliorū antiquorum ⁊ nouorum in locis ſuis in decretalibus vbi magis p̄prie ſedent adieci concluſiones aūt Innocen. ⁊ hoſtien. que plerunq̄ in locis extraneis iacēt in locis ſuis collegi. Et q2 idem Innocen. ſatis obſcurus eſt ⁊ confuſus in aliquibus locis ibidem vel alibi vbi melius patere videtur breuiter ſummaui. vbi vero doct. contrarii adinuicem reduco ad concordiam vel meam infero electiones. ¶ Et nihilominus vbi minus leue vel propter iura noua vel aliter differre videntur meū modicum interſerui: vt ſic ſicut ex diuerſis herbis in vnum collectis fit vnum forte medicamentum. de pen. diſtin. j. medicinam. ⁊ c. medicamentum. Sic ex concluſiōibus doctorum iuris diuini ⁊ humani ſummior ⁊ inuictū collectio p̄ declaratione iuris canonici cuius virtutem ⁊ vim habet ſcientia iuris diuini ⁊ ciuilis. Et ex premiſſis apparet q̄ ſiat leuē forte fermentum ad vtriuſq̄ hominis aduerſario reſiſtendum ne de. el. vel mo. ſuper ſpecula. vt procedat quod legitur in canonibus quos habetis ſtrnui notaui contra omnium aduerſariorum iacula reſiſtere valeatis. ij. ſi. nolite. ¶ Eſt ſciendum q̄ verba domini Cy. ⁊ archid. in roſario ⁊ beati thome poſui quaſi de verbo ad verbū q2 in verbis ⁊ herbis eſt differentia magna no. hoſtien. de teſti. cum cauſam ⁊ ad illum finem ⁊ forſitan que eorum dictis addidi non placeant ſaltem quantum ad eorum dictum non remaneat vacuus labor meus valeatq̄ ſicut ſcriptores ⁊ recitatores.

¶ Paternitati igitur veſtre ſupplico humiliter quatenus opus hoc dignetur ſuſcipere ⁊ pro vtilitate reipublice veſtre circumſpectiōis profunditas corrigere ⁊ examinare ⁊ que deſunt ſupplere defectus. vt laboris et mentionis huius brauium in patria centuplum recipere mereamini iuxta illud erit merces operi veſtro ſecūdi paralipomenon. ca. quinto.

¶ Eiuſdem Do. Jo. Gaufredi in quinq̄ libros decretalium lectura incipit: quā collectarium denominauit.

Regorius ¶ Hoc nomen dicitur a grege et gore quod eſt predicatore quaſi gregis predicator vel dicitur ab egregius ⁊ gere quaſi egregius predicator q̄ bene apparet per originalia ſua. xl. di. ſit rector. xlv. diſtin. diſciplinā. xlvj. diſtin.

1 ctio. hoc habet. ⁊ c. ſequen. ⁊ xlvij. di. cū ſimi. ¶ Sed
a quare mutatur nomen pape in ſui creatione dicendum q̄ ad ſignificationem q̄ quantum ad perfectionem debet fieri nouus homo etiam fuit cauſa impulſiua nominis turpitudo cuiuſdam electi in papam qui vocabatur os porci ad quod vide archidiaconum. in princi. vj. libri. ¶ Seruus ſeruorū ſcilicet petri ⁊ pauli dicit hoc ex humilitate ſicut alibi. xij. q. vij. non ſi incompetenter vel quia ſi in xp̄o. nobis per ipſum acquiritur obligatio ſicut per modum aliū vt legatur ⁊ notatur de reſti. ſpo. lib. vj. vel officialem de mandato iudicis no. Innocen.
2 de conuer. coniug. dudum. ¶ Filiis epiſcopis ⁊ domini cardinales fratres et alij filij ad quod vide de crimi.
b fal. q̄ graue. Sed quid ſi in ſtudio eſſet vnus ep̄s ſcholaris vel doctor dicendum q̄ reſcriptum vel gratia propter hoc vitiata non eſt quia non ſcribitur ſingulis ſed

Right margin: ſ. eſt vulg. ipſo rādū ⁊ depēdiis eē lic̄do mōſtrant veniō ad q̄ſtum dubium q̄re mutat̄ nomē pape ꝑ tractatum panor. hic. nu. ix. et poſt eū ⁊ apo ſil. ber. lādr. īnꝰ. nominis mutatio ⁊ ibi etiā feli. col. ix. Fiſi. tertia cōcluſio mutatio nole p̄ puj. ⁊ dixi in apo. ad philip. Francum poſt eū ī phe mio. vj. nu. v. inꝰ. mutatio noīs ibi tāgit an q̄ et q̄ ſit p̄miſſa mutatio noīs ppaij de q̄ ot xi etiā in apoſtil. ad Bal. poſt eū ⁊ barba. in. ſ. cōſti. C. nu. iij. inꝰ. nomē. ⁊ ſadd. ad bar. in ſ. cōſti. ſtar. ſ. no ſo. nu me. ſ. inꝰ. mutatio noīs.

b ¶ Eſſ. vniepus. Adde iſtud tractatū panor. ſ nu. v. ſ. Itē colligē. ex ibi no. i apoſtil. ad eū iꝰ. oēs filios qō ego iducebā ſad di. ad gemi. ſ p̄he. vj. nu. ſ. inꝰ. ep̄s ſcholaris q̄ ep̄s ſcholaris nō d beat p̄cedere rectori ſtudij ita cōcludit Feli. multis rōnibꝰ i rub. ſ. de maio. et obe. col. ij. ſ. mileo ipſalis

Left margin: a ¶ Sed q̄re mutat̄ nomē pape diui no p̄ncipio rato p̄ſidio a cur oīa fonte bonitat ma nātꝫ qō in ol ogetā rep. in auſ. quomō opoz. epiſ. in prin. col. j. q̄ ter. j. c. nō lʒ. xxvj. q. v. ⁊ c. cū paulꝰ. ſ. q.

Collectarius iuris nunc primū impreſſus.

SEcunda pars auree et ſubtilis lecture Joannis Gaufredi canonici de corona. quē paſſim doctores collectariū vocant. ſuper tertio quarto et quinto libris decretaliū. In qua ſubtiles multe queſtiōes tum canonice cū theologice ac legales alia quoq; multa dubia que ſua tēpeſtate in Rota pepēderūt. tam habūde ꝛ tam facile deuodātur ac diſſoluūtur vt enigma nullū ſuper quo poſſit iuriſcōſultꝰ requiri omiſiſſe videatur. Quā vltra caſtigatam pluribus exēplaribus collatis emēdationē Celſus Hugo diſſutus Cabilonēſis Burgundus iuris vtriuſq; doctor ſuis apoſtillis modernorum doctoꝝ conformibus ſentētijs ꝛ numeris. qui ſecundū ſententiarū varietatē innouātur. illuſtrauit. ſit quatenꝰ reptorij quod in capite primi voluminis inſeritur ad eoſdē et certa folia remiſſiui leuior adinuētio.

Cum priuilegio regio vt per eiuſdem litteras in fine indicis poſitas liquet.

Guillermus boſcarini iuris vtriuſq doctor ſacri collegij ſancti Germani ville montiſpeſulani ordinis diui bñdicti celerarius ſtudioſo lectori Salutem.

Et ſi deus omnia creata ad hoīs vtilitatem ſubiecerit ſub pedibus eius regio propheta atteſtañ. pſalmo octauo. tñ homo ꝑpter peccatū originale ignorantia percuſſus non pōt eoꝝ proprietates et rerū differētias indagare aut explicare. Eccliaſt. j. c. Cuncte res difficiles quas non pōt homo explicare ſermone. ꝛ paralipomenō. xx. c. Ignoramus quid agere debeamus: quinimo origo totius mali ab ignorātia proceſſit. Sed ad hmōi ignorantiā a mētibus humanis expellendā cūctoꝝ erroꝝ matricē. xxxviij. diſt. c. ignorātia. ne intellectus cecitate captiui in tenebris duceremur. iuxta illud yſa. v. c. Captiuus ductus eſt popul' meus quia nō habuit ſcientiā congrua nobis diuina clementia contulit remedia vt tam ꝑ interiores ſenſus ꝙ exteriora nobis celitus conceſſos ſolertia ꝛ vigilāti ſtudio veritatis ſcientie cumulus poſſetenus pertingeremus. Ad quā acquirendā precipua eſt libroꝝ lectura iuxta illud verſiſ catonis haurit aquas cribis qui diſcere vult ſine libris. Quinimo cuilibet expedit viro ſtudioſo multos habere libros vt ex eoꝝ lectione lector doctior exiſtat iuxta elegantē doctrinā Oldra. conſ. lxxxiij. Concor. tex. i. c. legimus aliqua. xxxvij. diſt. ꝛ ideo paululū nobis laborandū eſt vt indagātes ignorātie maculas ſcientie rōne reſcindamus. Opere igit̄ preciū fuit tēpeſtate nr̄a vt libri illi vetuſtate ꝛ ſitu in antiquis bibliothecis marcentes ſub prelo artis impreſſorie recognoſcerētur: et recogniti de carceris ſqualloribus erepti plurimoꝝ mentes et intellectum perficerent et ſegnes aīos incitarēt. Prout in pñtiarū ſe offert liber qui Collectarius vtriuſq iuris diuini. ꝛ humani cōcluſiones theologas canonū et legum deciſiones amplectens vulgariter ab eximio iuris vertice Joāne Gaufrido cōgeſtus nūcupatur in altera ex bibliothecis deuoti monaſterij collegij ſanctoꝝ Benedicti ꝛ Germani nūcupati ordinis ſancti Benedicti ville montiſpeſulani quaſi in abſcōdito nemini lucens nec actenus ad prelū redactus repertus extitit. vt cunctos doctoꝝ iuriū tanꝗ lucerna ſupra candelabrum poſita huiuſmodi prelo interueniente veritatis lumen oſtenderet: quē inibi cum alioꝝ vtriuſq iuris diuini et hūani multiplicatione libroꝝ felicis recordationis Sanctiſſimus vrbanus papa quintus dicti monaſterij fundator totius ignorātie tempore ſuo expulſor: lumen iuris ꝛ lucerne eccleſie repoſuerat. Et alijs precioſis iocalib' ditauerat prout oculatim reperiūtur hic in xpiſticolas tot contulit virus. ꝙ bene ſi expectes tot bona attulit: vt eius preſidio medio et ſubſidio nedū in dicto monaſterio ſed et in pluribus alijs et diuerſis gymnaſijs collegijs ꝛ monaſterijs per eundē edificatis plurimi mētis lacerate ſuas propulerūt ignorātias ꝛ in viros euaſerūt doctiſſimos.

¶ Incipit lectura dñi Joan. Gaufredi Collectarij ſuper tertio libro decretalium.

¶ De vita ⁊ honeſtate clericorum. Rubrica.

Ut laici. ¶ Secus altare quin ſacra ſecus. alr̄ de cõſe. diſ.
1 ij. ſacerdotũ. ¶ ✝ Et ſic not. verbũ ſecus poni pro iuxta. vt hic. alio modo ponit̃ p alr̄. vt de teſti. co. preterea. ⁊ cõtẽr.
ſʒ primo mõ eſt prepoſitio. ſcdo aduerbium. ¶ Et not. ꝙ lʒ oblationes eccleſie poſſit emere laicus nõ tamen auctoritate propria occupare. q2 tunc eſſet excõicatus. x. q. j. ſanctorum. ſm Hoſt.
ſed Archidiaco. dicit ibi ꝙ ex praua conſuetudine eſt ei derogatum. verũtamen nec tunc. ſ. qui emit debet accipere de altari ſed p manũ clerici. quia manus prophane nõ debẽt cõtingere ſacra. de cõ. di. j. aurũ. ⁊ di. j. Qualiter tamen per conſuetudinẽ derogetur canoni preceptiuo ⁊ damnato per excõicationẽ nõ eſt leue determinare. ad qḋ vide quod col. de treu. ⁊ pa. col. j. ⁊ ꝙ dicitur ꝙ emi poſſunt oblationes eſt intelligendũ non de iure ipſo ſed de fructibus. ⁊ ad tempus. de loca. noſtra. alr̄ ſecus. ſicut dicitur de
2 decimis. de re. per. c. fina. non preſumant. ¶ ✝ Quid ſi faciũt contrariũ. nũquid peccant mortaliter. hic Innocen. videtur dicere ꝙ ſic vbi talis eſſet cõſuetudo ꝙ laici non eſſent inter clericos. facit qḋ hr̄ de conſe. di. v. carnẽ. vbi faciens cõtra conſuetudinẽ grauiter peccat. tñ hoc verũ indi. nõ videtur. quia conſuetudo vim. l. vel canonis obtinet: ⁊ canon vel. l. nõ obligat ad peccatũ mortale niſi contineat preceptũ vel prohibitionẽ. vt patet in hijs que no. de elec. generali. per do c. ar. xiiij. q. j. quod precipitur eſt ſi. ad quod tñ vide que coll. de cõſti. ⁊ de ſpõ. in fi. c. j. Ad orandũ ſo. quaſi diceret ꝙ ille locus qui cãcellis diuidit̃ qui etiã põt dici ſancta ſanctorum. in hijs caſibus põt laico cõpetere. ⁊ concor. eſt hoc. c. qḋ le. et no. C. de ſacroſanctis
3 eccle. l. ij. ¶ ✝ Idem de alijs ſacramẽtis Jo. an. ſm fran. ſecus ad cõferendum. quod eſt cõtra multos ſacerdotes qui expectãt laicos ad altare pro offerẽdo qḋ contra iura videtur. ar. xij. q. j. duo ſunt genera ſm quoſdã. hoc tamen ⁊ lʒ eſſet honeſtũ nõ probatur p. d. c. ſed potius contra. vt patet in fi. eiuſdem. c. duo ſunt.

1 a Clerici. ¶ Quid de monachis. nunquid ipſo facto ſunt excõicati ꝙ arma portant alr̄ ꝙ in caſu cõceſſo. videt̃ ꝙ ſic vt in. c. ne in agro. de ſta. mona. c. vno. in cle. ꝗ. preſate. ſed nõ credo. ſʒ arma infra ſcepta monaſteriorum tenentes. q2 ibi canon nõ dicit hoc. ⁊ eſt penale. ar. de elec. ſtatutũ. li. vj. ¶ Sed cõtra. de ſen. exc. dilecto. lib. vj. ſolutionẽ ⁊ materiã. ad hoc vide in hijs q̃ col
2 lig. de reſti. ſpo. olim. j. ¶ ✝ Ad quorum euidentiã pleniorẽ no. ꝙ clericus ⁊ religioſus quicunqȝ pro defenſione rerũ et iurium ſuorum ⁊ maxime iuriſditionis põt arma ſumere et amicos vocare ⁊ bellũ mouere ac dicere pugnare ⁊ defendere. nec eſt irregularis ſi ibi mors ſequatur dũmodo manu propria nõ fecerit. ad quod vide latius Inno. in di
3 cto. c. addens. ſm Cardi. ¶ ✝ Q2 ſeptẽ ſunt bella primũ põt dici romanorum. quod. ſ. faciũt fideles cõtra infideles. ⁊ hoc eſt iuſtũ. de hereticis. excõicamus. ij. ¶ Et dicitur romanum ꝙ roma caput eſt fidei. xxiiij. q. j. hec eſt fides. ¶ Secundũ bellũ eſt iudiciale. quod. ſ. fit auctoritate iudicis legitimi habẽtis merũ imperiũ nõ dicentis ſibi ius. de reſti. ſpo. cõquerente. ſed cauſa cõtumacie hic cõcedentis. ff. ꝙ me. cauſa cõtinet. vt in. d. c. dilecto. ¶ Tertiũ eſt preſumptuoſum quod. ſ. faciũt iudici inobedientes. de pe. di. vj. ad ſiñ. ¶ Quartũ eſt licitũ. ſ. quomodocunqȝ hoc faciunt auctoritate iuris quo ad illum cui cõceditur. xxiij. q. ij. iuſtũ. de ſen. excõ. ſi vero. j. ꝗ. nec ille. ⁊ etiã p primi vel vicini iniuria repellenda etiã propria auctoritate. vt. d. c. dilecto. ⁊ de ſen. exc. quãte. ¶ Quintũ vero eſt temerariũ contra illos qui hoc caſu ſe defendũt. ¶ Sextum eſt voluntariũ quo. ſ. principes noſtri expleuerunt. xxiij. q. j. noli. nõ eñ lʒ arma portare inſcio principe. C. vt nulli. ar. inſcio pri. el. inter. in rubro ⁊ in nigro. li. xj. ⁊ in auſ. de mã. prin. col. iij. tales eñ inciduñt in legẽ iul. de ma. ff. ad. l. iul. ma. l. iij. ſolent tamen principes ſm Archid. ⁊ vidẽ not. Jo. an. co. li. quanti. ad hoc pcedere licẽtiam ad inſpiciẽdos agros exiſtẽtibus vel proficiſcentibus ob aliã cauſam: dũmodo ab aliorum leſione abſtineãt cingulo poſſint vti. C. de prepo. ſacro. ſcri. l. ſi. lib. xij. ſed et neceſſitate imminente ſufficit auctoritas magiſtri officiorum. C. de fabri. l. ſi. li. xij. facit ad hoc. xxiiij. q. j. ꝗ. eñ ergo. ⁊. q. iij. ꝗ. ecce. ⁊. q. iiij. ille gladiũ. ⁊. q. v. miles. ⁊ ſi. ꝗ. preterea. ⁊ in ſum. eſt dicendũ ꝙ qui gladio percutit gladio eſt feriẽdus. xxiij. q. j. ¶ Septimum bellũ eſt iuſtũ ⁊ neceſſariũ ſe ⁊ ſua defendẽdo. hec oĩa archi. i. d. c. iuſtũ. xxiij. q. ij. ⁊. h. õ homi. p humani vbi ea reci
4 tat Jo. an. ¶ ✝ Ubi no. ſm eũ ꝙ ſm ꝙ dicunt cõiter ſapiẽtes cũ talibus armis dʒ eſſe defenſio cũ quibus quis impetitur. ar. de homi. ſignificãti. in fi. ſed pleriqȝ nõ poſſunt talia põderari. ar. ff. de exerci. l. j. ſ. reſpõ. i fi. vñ ꝗ arbitrabit̃ bonus iudex. ſm Ho. õ homicidi. ſignificanti. ſʒ tu dic eũ ala. et tan. ꝙ moderamẽ ſeruat̃ ſi id fiat tñ quo omiſſo violẽtia repelli nõ poſſet. ad hoc de ſen. exc. vt fame. et vide plenius in. d. c. olim. p dños. ll. G. tñ hic videt̃ dicere ꝙ ipſo facto videt̃ data licẽtia portãdi arma ꝙ ſic trãſitus per loca periculoſa. de hoc. xxiij. q. j. ⁊ iii. l. ſ. ¶ Portare leſiones cã. lʒ h. indicat. c. allegatũ. in glo. ad arma defenſionis. ſm Joan. an.

1 b Unuſquiſqȝ. ¶ ✝ Sʒ nũquid propter ſolus celebrare põt licite. * Archi. ⁊ Jo. an. in nouel.
6 de priuile. lʒ. no. ꝙ ſic. ⁊ ego bene credo ꝙ cõficeret. q2 hoc nõ eſt de ſubſtãtia cõſecrationis habere adiutorẽ. q2 ſufficit debita materia ⁊ forma. ⁊ miniſter ſm illa que coll. de cele. miſ. conſuluit. ¶ Sed nũquid peccat mortaliter celebrãs ſolus. Innoc. videt̃ dicere ꝙ nõ. vñ dicit hic. ꝗ. ſi. de honeſtate. idẽ Hoſ. ſʒ ego nõ credo immo credo ꝙ ponut̃ ius et ꝙ peccãt mortaliter q̃ ſine neceſſitate hoc faciũt. vt ſatis apparet in eo qḋ le. et no. de cõ. di. j. qñ autem ſtatuimus. ⁊. c. hoc quoqȝ in ꝓbo
2 preſumat. ¶ ✝ Sed nũquid ſi mulier adminiſtraret ſufficeret. Hug. ſm Archid. no. ꝙ ſic. in. d. c. hoc quoqȝ. ſed hoc nõ eſt verũ. vt no. Archid. ibi. q2 mulier non debet ad altare accedere. xxiij. di. ſacratas. facit de cõſe. diſt. j. nullus in talibus eñ traditio gñalis eccleſie obligat vt precepũ ſm doc. ad hoc. xj. diſ. eccleſiaſtico. Epiſtolam. Glo. dicit ꝙ vbi nõ eſt ſubdiaconus. acolitus dicit epiſtol. intellige ſine ſolemnitate. alr̄ cõtra in hijs q̃ le. et not. de cleric. excõ. mi. c. j. ⁊. ij. ⁊ hoc poteſt facere ſiue ſubdiaconus ſit abſens ſiue preſens in eccleſijs non collegiatis.

b ¶ Nunquid propter ſolus celebrare põt. Tu vide q̃ hic notatis ⁊ quẽ debeat habere coadiutorẽ. ext. tibi archid. i. c. illud et in. c. ſe. vbi etiã prepo. vij. q. j. et hoc facit ad ea que hic not. ſ. co. nu. ij.

Si quis ſit. ¶ Id eſt fiat. ſic exponitur. xxiij. diſt. nullus.

Clerici qui comã. ¶ Cõtra. de temp. ordi. ex parte. ſed ibi loquitur de ſimplicibus non habentibus beneficium.

Clericus ſi tõſurã. ¶ Quid ſignificet tõſura vide Arc. õ hijs. altercationis. li. vj. dimittere. vñ cõtra de clericis cõiugatis. c. j. li. vj. ſʒ cauſatiue loquit̃ ꝙ hic dicitur. ⁊ vide qḋ not. xxij. diſt. in. lectori.

Monaſteria. ¶ Que etiã ſi ſint exẽpta põt p ordinarios viſitari. vt le. ⁊ no. de ſta. re. accedẽtes. in cle. Et no. ꝙ epĩs ſanctimonialibus ⁊ alijs debʒ paupibus mulieribus puidere ne pp̃ter defectũ ⁊c. lxxxj. di. c. ſi. not. etiã frequẽtationẽ preſumptionẽ mali inducere ſicut imoderata familiaritas. xxxiij. di. c. j.

1 Quoniam numerũ. ¶ In monaſtetiis est ſpeciale hodie ꝙ recepta vltra numerũ in moñ. nõ mendicantiũ receptio nulla eſt ipſo iure. de ſta. re. c. j. ꝗ. ij. li. vj. ¶ ✝ Licitũ. p iſtud verbũ no. Hoſt. in lec. ⁊ in ſum. ꝗ. j. quã ſequit̃ Jo. an. ꝙ. c. loquit̃ in clericis ſecularibus. q2 in religioſis nõ eſt licitũ ſed neceſſariũ. ⁊ dʒ ꝙ ſic cõtinet̃ in regiſtro. gloſ.

a ¶ Nunquid ſunt excõicati. Adde Pa. not. hic nu. ij. ſ. ⁊ qḋ ibidẽ i ſ apoſ. ad ſpẽ in ꝗ. idẽ dic i laicis. dixi in ſtilo pla. prec j. ij. quorum cõ. ſpecialiter ptinet ad reges. ꝗ. j. ⁊ par. iiij. iure. cccxiij. ⁊. cxlũ. tire. peti. auferẽ. ſup. cle. j. nu. iij. q. j. õ offi. ordi. Cardi. i cle. j. q. iij. de ſta. monach. et in cle. ij. ꝗ. porro. de hereti.

ſed tēpore redditionis verba thedij reddunt̄ et aduerſan tur vnde nō eſt ſimile ſ3 ariſto.ix.ethi.de creditore qui nō diligit debitorem niſi ꝑpter ſpē lucri vel ſatiſfactionis ſ3 q̄ illud habetur docente experientia nō huius eſſe poteſt ſm eū.q2 benefactor diligit etiā ſi nihil ſperet a beneficia to et apparet in beneficialibus in comparatione ſuorum operum ſicut poeta poemata ſua diligit ſuper omnia ſi cut proprios filios ſm Ariſto. et beneficium eſt opus be nefactoris quarequ. Itē q2 bonū benefactoris eſt in bene ficiato non econtra,ſicut apparet. Itē boni pñtis eſt dele ctabilis optio .ſed futuri delectabilis eſt ſola ſpes que ali quando dilata affligit aīam ſicut τ cōcupiſcētia et dr.iiij. ethi.preteriti delectabilis eſt ſola memoria ſed benefacto ri manet opus ſm pñtiā diuturnā in ipſo bñficiato ꝑpter vez fines.ſ.laudem gloriam et honorem qđ nō pōt admit ti.S3 beneficiato bonum eſt vtile cito tranſit q̄ eſt amiſ ſibile. Itē q2 in benefactore remanet memoria virtutis q̄ multum delectabilior eſt ſicut et ipſa virtus ſed Ariſto.vbi ſ.in bonis enim bonitas animi bonitati corporis ꝑfertur xij.q.ij.primū in fi.ſicut anima corpori.xij.q.j.ꝑcipimus.

13 ¶ Sed quid ſi vaſallus eſt in bello cū dño τ ſugant ſic videlicet q̄ dñs iuuare nō pōt nūqd licite fugere pōt. Ar chi.xxiij.q.j.in ſum.no.q̄ ſic.ad h.xxiij.q.iij.ipſa pietas.

14 ¶ Quid ſi in premiſſo caſu non fugit ſed moritur in bel lo nunqd peccat . ille nor . q̄ non q2 ipſius mors vtilis eſt ſm laurē. Nec videtur periculoſum ſi ſibi vel dño ꝑficere non poteſt alleg.xxiij.q.v.ſi non licet non excuſetur ꝑpter conſeruationē fame ſue.xij.q.j.nolo vel ſuoz de iureiur.

15 petitio.de ho.accipimꝰ. ¶ Conſeqūter vt finē impona mus queritur mote Io.an.qui hanc queſtionē late diſpu tat de reg.iur.in fi.in nouella.vtrum compoſitor librorum vel ſcripturarum debeat ſe inſcribere et videtur q̄ non. j. reg.ij.nolite loqui ſublimia gloriantes q2 deus ſcientiaꝝ dominus eſt. Itē re.di q̄ non glorietur ſapiens in ſapien tia ſua ad id.xvj.q.j.reuertimini τ.j.ad corin.iiij.quid ha bes quod non accepiſti.et hr̄ de pe.diſtin.iiij. ſi ex bonis et ad gala.non efficiamur inanis glorie cupidi. Ioā. viij. abſit mihi gloriari niſi i cruce dñi noſtri ieſu xp̄i. ¶ Sed in cōtrariū q2 ſic relinqueret ſtudentem incertum et ſic fa ceret contra caritatē et faceret q̄ ſibi fieri nollet cōtra id math.vij.de ma.dilecti τ di.in princi.ſicut fecit ille quem ego voco in iſto opere. P. Bo.q2 ad veritatem non eſt.p. boneti q̄ comprobatur in.c.cum in veteri de electiōe vbi compoſitor illius lecture neſcio quis fuerit ſ3 incepit gre gorius gregem ſeruaſſe vel ꝑpter eum vigilaſſe fertur τc. ſoluendo ad contraria glo.dicit q̄ magiſter Pet.bo.diſt. ſic aūt aliq̄s ꝑmittebat ſe facturum infra terminū τ tunc ſi appareat q̄ non poſſit cōpellari infra terminū pōt agi cōtra eum incōtinenti τ ſic loquitur iura pro illa parte. ſ3 ſi promittit ſe facturum in termino ſecus quia tunc nō ꝑt niſi in vltimo die ſ3 q2 multa bona ſcripſit τ breuiter impo ſuit nomē. P. Bo.vnde meliꝰ fuiſſe āno ſi ſe in pncipio vl in fine intitulaſſet vt nos i eius dictis redderet certiores et multos ad actus virtuoſos incitaret τ reipublice vtili tates.xx.diſt.de quibuſdā.lxiiij. di.valētinianus ille vero de quo mentionem facio de paiſſe.antiqua cautius fecit ſuum ſubſtituendo nomē quia eius doctrina non eſt ſana aliās nomen exprimi debet q2 ex varietate doctorū veritas fortificatur ar.de offi.dele.prudentiam cum ſi. Securius enim in preſenti opere ſcripſi vbi inueni doctores quorum

a non ſubtitulam nomiaª more. archi.qui fratrem monal. quē ego quādoq̄ recito allegat.xxx.q.j.ſi quis τ in diuer ſis locis alios infinitos qbꝰ ſua dicta nō ſibi aſcribit,ſiue enim antiqui patres et doctores non minoris auctoritatiſ ſ3 ea que le.de penā.diſt.ij.liberi.vbi hic propter hic ſño q̄ tute circa alios ſcripſi in opere iſto eligendo τ determi nando cāz dedit vt preſtarem aliī materiam cogitandi et adiudicādi q̄ ſentio q2 doctrina doctoris debet eſſe cla ra et certa.viij.q.j.opz admodū.l.iiij.di.erit de cōſti.c.ſi. et vt determinationem τ declarationem preſtarē occaſio nem. ¶ Non igitur eſt imputandū ad vanam gloriam ſi doctor nomen ſuū inſcribat maxime qñ fit ꝑ obedientiaꝝ ſuperioris.xxiij.q.j.quid culpatur vel ſm io.an. quando vult dñs ſuum honorare eū dirigit opus de teſta. cum in officijs. Iſta tamen ratio aliquantulum ſuperficialis.τ ſu ſpecta videtur q2 qui in domibꝰ regum ſunt mollibus in duuntur.xxj.q.iiij.omnis. Pet.enim de bella ꝑtica q̄ſiq̄ allegat lecturas quorū doctores ignorantur vt apparet i hijs q̄ col.de do.paſtoralis.τ certe melius viderentur fe ciſſe illi doctores ſi ſe intitulaſſent alſ qualiter lucerent cum debeant eſſe lux mundi.xxij.di.ſ.ſacerdotes.xxiij. q.j.qñ vetus de ma.c.ſi.non enim abſcōdere debeo gra tiam dei tibi datā ſicut nec negligere.xcv.di.ecce.vt i euā gelio. Sic luceant opera veſtra bona coram hominibus. vt glorificent patrē veſtrum τc.deus enim laudatur τ ho noratur in operibus creaturarum ſuarum quibus dedit talem virtutem et poteſtatem vt.l.ij.q.v.hic h3. ¶ Cum igitur pater reuerendiſſime per eius bonitatē inſinitam preſentis opuſculi nedum finis principio cōueniat ſicut fieri congruit de cōle.di.iiij.ſ.ſi.ſed ſemꝑ eius immenſa magnificentia melioradō ſuccurrerit iuxta id qđ le. eccl. vij. Melior eſt finis orationis quam principium. Ego ſua parua τ humillima creatura ſingrā laudando cū pſalmi ſta.et dicā Benedicā dñm in omni tempore ſemper laus eius in ore meo. Qui viq̄ ad finem optatum me ꝑ tot τ tā ta patrum τ doctorꝫ ſata mecū ꝑagrādo grana de paleis euellendo excutiendo et colligendo perduxit et q2 finem verbis oportet dare.vt eccle.xliij.multa diximus et defi ciemus verbis ꝑfunde pericie veſtre illud credo ſupplen dum et declarandum quia quo ad me adeſt tempus meſ ſis.i.ſimo.de pe.di.j.ſ.hec que de caritate.

¶ Explicit quintus liber collectarij iuris. Et ſic termi natur ſolēnis illius lectura ſuper decretalibus a clariſſi mo canonum doctore nec minus theologo Iohanne gau fredo canonico de corona edita.et per Celſum Hugonē diſſutā cauillonē ceſtrū iuris vtriuſq̄ doctorē ꝑnumeros ſm materiarum varietatē diſſecta τ doctorū illuſtrata ad ditamentis.cū euiſdem Celſi indice ſeu repertorio quod ex materiarum olim in hac lectura contentarum floribus contextum huiuſce operis apponitur ſculpitur q̄ tandem lugduni in calcographia Iacobi myt artis īpreſſorie ma giſtri. Anno poſt virgineum partū decimoquarto ſupra mille et quingentos.die vero.xxiij.menſis Nouembris.

¶ Regiſtrum ſecunde partis.

aa.bb.cc.dd.ee.ff.gg.hh.ii.kk.ll.mm.nn.oo.pp.qq.rr. ſſ.tt.vv.xx.yy.zz.AA.BB.CC.DD.EE.FF.GG HH.II.KK. Omnes ſunt terni.

a ¶ Subtitu lam noīa. alſ enim videret̄ furtū cōmitte re vt ꝑ.d.meū iaſō.magnum inſti.dearr.ſ. ſi.ad ſin.l3 nō bene obſeruet prefatus do. meꝰ iaſon at tribuens ſibi multa que aū cum i terminis aliī docto.po ſuerunt quoꝝ tamē noīa ſub nube reliquit et iſta apoſtl. clauſo laborē meū. Ego ꝑe nomiatꝰ Cel ſus hugo diſ ſutꝰ iur.vtriuſ q̄ doctor i ſab baro poſt dñs ſancton.1514. etatiſ mee .42. et a laurea ſuſ cepta ſexto.

Q. Utrum peccatum veniale possit dimitti manente mortali
Ber. Rain.

3 Pars negativa s. non posse dimitti a deo eo quod mortale sit antea sublatum tenet gl. domi. anchar. & card. in c. perfecta de pe. dist. 1. & in c. 1. verbo semper de pe. dist. 6. & in prohe. 6. verbo benedictione. Ubi jo. an. in repert. suo collecto in rub. de pe. & re. n° 27. Item tho. palud. et richar. de medi. vil. in 4. dist. 9. q. 2. art. 1. & dist. 16. tertio 3 partis. q. 87. art. 3. quam opinionem sequuntur & archiep. flor. 1. parte. ti. 12. c. 1. § 4. probatur ratione sequentia.

pm. arg. 1 Peccatum non potest remitti sine gratia c. non potest. q. de pen. d. 1. habetur in c. gratia de conse. dist. 4. c. qui habet 40. dist. in c. sime pater. de pe. dist. 3. facit ita pone hadria. pp. quodlibet 4. sed existens in mortali non est in gratia c. ecclesia nicena. ubi 32 q. 2. quod non potest veniale remitti existenti in mortali.

2 2 Preterea existens in mortali est inimicus dei ut c. sime pater. de pen. dist. 3. re pz cum sit extra gratiam sed inimico quamdiu est inimicus non remittitur offensa nec parva nec magna, ut habetur in § rest. per inimicitias. inst. de excus. tut. in § fi. inst. de injur. in l. sicut § quam in iuriarum ff. si quis caut. in l. si tibi. de cc. § quod. ff. de posti. pben. & alios in l. 3. inst. ff. de ad. leg. late pass in l. filio que pr. ff. de lib. & post. in l. 1. ff. de pact. mortal. in l. 1. c. [illegible] li. 4. fori. quod existenti in mortali non remittit ante reconciliationem veniale.

3 Ille veniale tollit fervorem charitatis ei opponitur sicut mortale tollit charitatem ut inquit s. tho. & alii. ubi s. sicut quod mortale non dimittitur nisi restitutam charitatem ita nec veniale nisi restitutus fervor charitatis. sed fervor charitatis cum sit posterior charitate non potest restitui nisi restituta charitate. huiusmodi restitui non potest manente mortali ergo & c.

4° Preterea veniale non dimittitur nisi per actum aliquem magis acceptum deo quam peccatum veniale displicuit ut habetur per gl. jo. an. domi. & fremer. di. pe. 6. gl. et archi. in c. de quodam ait de pe. d. 3. & in c. qui penitet. & c. fi. de pe. di. 1. & c. fi. de pe. dist. 7. & in c. unum orarii. § cri. minis. 25. dist. sed nullus actus est deo acceptus nisi agens sit deo acceptus ut q. non est in mortali ut ponunt theolo. in 1. dist. 17. & in 3. dist. 27. cano. in c. falsas. de pe. dist. 5. gl. ele. unica de relig. verbo orationes ad me. & in c. ut fieri. de pen. dist. 1. & in c. vidi 1. q. 1. cum aliis similibus.

Victime namque impiorum abominabiles sunt deo pro. 15. Io respexit deus ad abel & ad munera eius gen. 4. c. Dicitur quod ipse quia deus respexit ad munera premisit soliciter quod respexit ad abel ut exponit glo. in c. ex tho ponit insima transumptive in c. scriptum 14 q. dando quod ipse iniquorum non probat altissimus eccl. 34. c. & longe est deus ab impiis & orationem eorum non exaudiet pro. 15. & in c. ingrati 1. q. 7. amos. 5. luce. 21. & in c. considerer. de pe. dist. 5. & c. odi. 24. q. 1. unde illud apostoli dantur pensate sanctorum. & illud. Jupiter ut tantum tanto sanguine fuso sic capit ... amore dei quod existens in mortali non potest facere quod satisfactorium sit ... meritorium pro veniali. pone insima n° 19. par. 1

5. 5 Addidit peccatum veniale se quidem obscurat mentem si mortale obtenebrat mentem & ponit dura. in 4. dist. 16. q. 2. sed obscuritas non removetur nisi per lucem. nec non potest ex obscurari mens per restitutionem lucis existere mente obtenebrata per mortale ergo veniale non potest dimitti ad hunc existenti in mortali.

6 6 Preterea quamvis uno mortali peccato offendisse sic vitam eternam perdebit ac si esset omnium reus c. fi. de pe. d. 5. & c. considerer. eadem dist. c. a fleant dares fur. cum quod sit omnium reus non videtur sibi posse remitti veniale manente mortali. & c.

Contrariam partem & sic affirmativam s. posse dimitti tenet scotus dura. & gabri. in 4. dist. 16. dura. q. 2. gabri. q. 5. art. 3. & ista pars est probabilior sed dura. ubi s. § 2. & est clamatio probabilior sed gabri. ubi s. martini in c. 1. § secundus de pe. dist. 6. n° 27.

Movetur primo quia peccatum mortale & veniale nulla videtur inter se connexionem habere unde sicut mortale potest dimitti sine veniali ut per gl. et dd. in d. c. perfecta. & primo. & ratione ubi s. ita e potest et veniale sine mortali secundo.

Preterea peccato veniali debetur pena temporalis & finita ut scotus in 4. di. 21. gabri. et omnes dist. 16. gl. et dd. in d. § cri minis. 25. dist. & in c. falsas de pe. dist. 5. sed illa pena temporalis sibi potest solvere existenti in mortali et sine eo tamen appone in satisfactionis alius non sit donatio ad a ... missionem magnus non volens sed renitens patiatur magnus abscisionem ... satisfacit ut de penitentia ... sotia s. scotus & alii & pz in terminis tres. ... siquis alteri debitor existens duplici de causa in bruen... lis deti real. quarum una ultimum suplicium infligeret supplicium. Altera liberabat flagella tantum ut s. prima. si quis fecit famosum carmen sed libellum, capitale crimen imponit capitali sine subiugandus est. l. una. C. de fam. lib. l. si lege cornelia & si quis homi. ff. de iniur. l. fi. C. de ...